

volgenden morgen reed ik na het ontbijt naar Flower Deanstraat, Spielfields, waar zij woonde.

Ik vond haar alleen, en in denzelfden gemoedstoestand. Oogenblikkelijk dwong ik haar, met mij in het rijtuig naar hare moeder te gaan, die ik aanbod eerst te bezoeken, en op haar bezoek voor te bereiden. Na veel aarzeling stemde zij hierin toe, eenige regels achterlatende om hare gezellin haar vertrek te melden. Onderweg deed zij niets dan weenen, behalve als haar uitpuittende hoest hare arme uitgeerde gestalte folterde. Onophoudelijk sprak ik over Christus en zijn dierbaar bloed.

Ik deed het rijtuig ophouden aan den hoek der straat, waar hare moeder woonde, en liet het meisje in het rijtuig, terwijl ik met mijne barmhartige boodschap der liefde vooruitging. Het was een arm huisje met vier vertrekken, waarvan de moeder er een beneden bewoonde. Ik klopte aan, en werd uitgenoodigd binnen te komen, en nu vond ik eene vrouw, die mij den indruk gaf, eenen vasten, beslist wil te hebben, wier gelaatstrekken diepe sporen droegen van leed, zorg en hartstogt, terwijl haar sneeuw wit hoofd medewerkte om een geheel te vormen van iemand, die duidelijk toonde diep gedeeld te hebben in de teleurstellingen en het leed der wereld.

Ik zeide: „goeden morgen.”

Zij vroeg mij naar de reden mijner komst. Ik zeide, dat ik was gekomen om met haar over eene belangrijke zaak te spreken. Ik vroeg verloop om te gaan zitten, en begon voorzigtig met mijn onderwerp.

Eerst vroeg ik: „Of zij eenige kinderen in leven had.”

„Neen,” antwoordde zij hartstogtelijk, „allen zijn reeds lang dood.”

Digt bij haar komende, en zachtkens hare hand aanrakende, zeide ik: „Moeder, zoudt gij haar dood wenschen?”

„Wat meent gij?” zeide zij. „Van wie spreekt gij?”

„Van wie anders dan van uwe arme dochter Lize, die er naar smacht hare moeder nog eens te zien.”

„Ik heb geene dochter,” antwoordde zij hartstogtelijk. „Lize is sedert jaren dood voor mij. Zij heeft haar moeders hart gebroken, haar vaders naam onteerd, en de vloek eener moeder...”

Ik maakte een einde aan deze vreeselijke woorden. „Bespaar haar uwe harde woorden,” zeide ik, „kan zij erger zijn dan zij is? Zij is stervende, en zal hare eigene moeder haar hare vergeving weigeren, waar God vergeeft?”

Nooit zal ik den onuitsprekelijken angstigen blik op dat gelaat vergeten, toen zij zwaar zuchtende zeide: „Lize stervende! Mijn arm kind! O God! het is te hard!”

Ik wachtte rustig de uitwerking van hare gemoedsaandoeningen af. Toen sprong zij op. „Brenge mij tot haar, mijnheer! O waar is zij?”

„Wees kalm,” zeide ik, „zij is zeer nabij, en als gij het wenscht, zal zij in een oogenblik hier zijn; maar herinner u, zij is ziek, en sterke aandoeningen zouden haar kwaad kunnen doen.”

„O, brenge haar tot mij! God zegene u! God zegene u!”

Ik ging de deur uit, en keerde spoedig terug met het weenende en berouwhebbende meisje, die ik aan de deur bragt, en vervolgens ging ik weg.

Na verloop van een uur kwam ik terug, om haar rustig in haars moeders bed slapende te vinden, terwijl de laatste over haar heengebogen was, en iedere beweging en ademhaling van haar kind gadesloeg. Ik ging eenige weken voort met haar te verzorgen en te bezoeken, en weldra had ik de onuitsprekelijke vreugde om moeder en dochter aan de voeten van Jezus te brengen.

Ik werd ziek. Gedurende vier vermoeijende maanden streed ik met eene slechte gezondheid, en nadat ik door God genadig hersteld was, bezocht ik weder mijne beschermeling, maar alleen vroeg genoeg om haar stoffelijk overschot naar hare nabijgelegene rustplaats te volgen, waar zij eene overwinnende oproeping van den Verlosser afwacht. Verleden week werd dat graf weder geopend, om de arme moeder op te nemen, die in het geloof in Christus gestorven, en in dood en leven met haar door het bloed gewasschen kind hereenigd was.

Hoe helder schittert dit tafereel, als het licht der eeuwige Zon voor altijd de schaduwen verdrijft van dien achtergrond, met zonde en leed overdekt, waar de satan bijna de overwinning had behaald. „Gode zij dank, die ons de overwinning geeft.”

2. ZONS-OPGANG.

T. H. was een eerlijke, matige en arbeidzame schoenmaker, een liefhebbend huisvader, die zijne vrouw zoo liefhad, als men dit niet dikwijls aantreft, bij hen die vele jaren te zamen leefden, en voor een

eenvoudig bestaan in de laagste standen sloofden. Zeven kinderen waren hun geschonken, en allen leerden reeds vroeg wat hard werken en voortdurende armoede is. Na eene bedroevende ziekte, die door de liefde van haren man en hare kinderen verzacht werd, stierf de arme vrouw.

Onder dien slag gebukt en om niet van gebrek om te komen, was T. H. verplicht werk te zoeken, terwijl het lijk zijner vrouw nog in huis lag. Toen hij gereed stond den winkel van den koopman, voor wien hij werkte, te verlaten, stond hij stil, en wierp met eenen diepen zucht de schoenen neder, zeggende: „Ik kan niet meer werken, mijnheer; ik moet weggaan.”

Te huis komende, wierp hij zich met eene luide klacht op het ligchaam van zijne beminde vrouw. De bureu trachtten vriendelijk hem er van af te brengen. In weinige uren was hij dood! de dochter sprak van „hartziekte.” Wij, die de geschiedenis kenden, dachten aan „een gebroken hart.”

Wat moest men met de weezen doen? „Naar het gemeente-bestuur,” zeiden eenigen; doch een christelijk barmhartig man antwoordde: „Neen, zij zullen de mijne zijn,” en zoo werd voor allen gezorgd; de kleine Thomas H. de tweede zoon, werd aan onze zorg toevertrouwd. Hij kwam binnen met oogen nog nat van zijne diepe, kinderlijke droefheid. Wij droogden deze tranen af, en al konden wij die ook niet geheel verdrijven, zoo beproefden wij toch te deelen in de bijna ontroostbare droefheid van zijn jeugdig hart.

„Nu heb ik geen vader meer,” klaagde hij.

„Ach ja, mijn arme jongen, gij hebt eenen goeden, liefhebbenden Vader, die nooit sterft,” en zijn verwonderde blik werd verhelderd, toen wij eenvoudig spraken over den Vader der vaderloozen. Nu werd hij kalm, wij kusten hem en hij sloeg zijnen arm om onzen hals, en zeide: „Ik heb u lief,” daarop viel hij uitgeput van vermoeijenis in slaap.

Na een verfrisschend bad werden hem heldere kleeders aangedaan, en begon Tommy met ijver te werken, overtuigd dat niettegenstaande dit alles, hij toch niet geheel alleen in de wereld was, en zij steeds nabij waren, die voor hem zorgden en hem innig liefhadden.

Waarde lezers, nu hebben wij vijftig arme jongens in ons Te Huis; ieder hunner heeft eene treurige geschiedenis achter zich, maar naar wij gelooven, ook eene hoopvolle en christelijke toekomst.

Vraagt gij of wij ooit wankelen, of moedeloos worden, dan antwoorden wij: „O, ja,” dikwijls; maar daar is een liefelijke tekst, die altijd bestraft en ons ook bemoedigt, juist als de beurs het ledigst en het geloof het laagst gezonken is. Deze tekst luidt: „Wie dient ooit in den krijg op eigene bezolding?” En: „Indien het werk uit God is, zoo kan dat niet gebroken worden.” Alzoo wachten wij op Hem.

Nu smeeken wij Hem, alle onze zeven-en-negentig bedden te vullen met arme jongens, die zonder thuiskomen zijn en gehaald worden uit de riolen en vuile stegen van deze groote stad, ten einde wij ze in geloof en gebed voor Christus in den hemel mogen opvoeden. Heere, schenke ons de genade en de magt, om onophoudelijk alleen voor Jezus te leven en te werken.

T. J. BARNARDO.

Te Huis voor arbeidende jongens.

W

DE WATERPLENGING.

Geen beeld is er, bij de Oosterlingen meer gezocht en geliefd, om allerlei soort van overvloed en zegen af te schetsen, dan levend bronwater. De reden daarvan is niet ver te zoeken. Terwijl de aard der heete luchtstreek de behoefte aan water verdubbelt, brengt de gesteldheid des lands mede, dat het er schaarscher dan elders gevonden wordt. Maar welk eene weldaad is dan niet eene bron van levend en altijd wellend water, dat uit eene nooit opgedroogde ader dien kostelijksten der schatten in milden en bijna onuitsprekelijken overvloed opgeeft. Van daar, dat ook in de Bijbelsche Schriften niets gewoner is, dan allerlei, zoowel aardsche, als vooral geestelijke en hemelsche zegeningen, onder dit beeld afgemaald te zien. Eene schoone proeve daarvan hebben wij in den tekst, waar Jezus van eene treffende aanleiding gebruikt maakt, om de gaven van den door Hem beloofden Geest onder deze gelijkenis voor te stellen en aan te prijzen.

De tekst verplaatst ons naar Jeruzalem, op het Loofhuttenfeest, en wel op den laatsten, den grooten dag, waarmede het besloten werd.

Het zal dus noodig zijn, u de plegtigheden, waarmede die dag werd gevierd, in eenige trekken te vertegenwoordigen.

De oorsprong van het Loofhuttenfeest is bekend. Het was ingesteld ter gedachtenis van Israels zwerfend tentenleven in de woestijn. Geen ander der drie groote feesten, die jaarlijks te Jeruzalem gevierd werden, had zulk een schilderachtig en vrolijk aanzien. Het gansche volk, dat zich alsdan in de heilige stad bijeen bevond, woonde acht dagen lang, in ligt opgeslagen loovertenten, van buiten met allerlei bloemen en vruchten, van binnen met kostbaar huisraad, en des avonds met brandende lampen versierd. Wat de vreugde van dit feest verhoogde, was de omstandigheid, dat het juist in den tijd viel, wanneer de inzameling der druiven en boomvruchten volbragt was, waardoor het tevens strekte om het einde van den ooft- en wijnoogst godsdienstig te vieren. Behalve de overige plegtigheden, werd alsdan ook de nieuwe most in het heiligdom gebragt, en als dankoffer voor Gods aangezigt geplengd.

Met dit gebruik evenwel, dat door de mozaïsche wet was voorgeschreven, had men in later tijd eene nieuwe plegtigheid verenigd, die de waterplenging genaamd werd. En daar het bepaaldelijk dit gedeelte van het feest is, waarop de tekst betrekking heeft, willen wij daarvan iets meer zeggen.

Verplaatst u dan met uwe verbeelding in den tempel te Jeruzalem. De zeven eerste dagen van het feest zijn voorbijgegaan. De achtste, de laatste, de zoogenaamde groote dag, waarop de waterplenging het feest besluiten moet, is aangebroken. Het morgenoffer heeft het volk in het heiligdom vergaderd. Honderdduizenden van bedevaartgangers verdringen zich in de voorhoven en galerijen. Het feest wordt geopend met den state-lijken omgang rondom het brandofferaltaar, die de kenmerkende plegtigheid van dit feest uitmaakt, en daarom op iederen dag van de feestviering herhaald moet worden. Deze omgang schildert in eene zinnebeeldige handeling den togt van Israel door de woestijn. Op het aanheffen van het Hozanna, stellen de aanzienlijksten des volks, die de feestviering vormen, zich in beweging. In de eene hand dragen zij een bundel van palm- en mirtenstruiken, in de andere een van vruchtdragende oranjetakken, om daardoor de gaven van den oogst af te beelden. Aldus trekken zij tot zeven malen toe het altaar om, onder het zingen van den honderdachtvienden psalm, waarbij zij telkens, ten teeken van vreugde en jubel, met hunne looverbundels door de lucht zwieren. Na het eindigen van dezen optogt, begint het eigenlijk feest van den dag, de plegtigheden des waterscheppens. Acht priesters, waarvan één in eene gouden kan den wijn draagt, die ten dankoffer geplengd moet worden, plaatsen zich bij het altaar. Intusschen begeeft zich een ander priester met een gouden kruik naar de bron van Siloa, aan den zuidoostelijken voet van den tempelberg gelegen, om haar met water uit dezen heiligen stroom te vullen. De muziek-instrumenten geven het teeken, dat deze plegtigheid gelukkig is volbragt. Op hetzelfde oogenblik opent de Waterpoort hare deuren, en komt de priester met de gevulde waterkruik binnen. In den voorhof en bij het brandofferaltaar gekomen, treedt hem een ander priester te gemoet, waarop zij elkander zingende toeroepen: „Juchende scheppen wij water uit de bron des heils!” waarbij zij op nieuw de loovertwijgen zwaaijen. De priester, die den eersten te gemoet gegaan is, neemt uit diens hand de waterkruik over, en vermengt het geschepte bronnat met den offerwijn. Nu heeft het offer plaats. Het gewijde vocht wordt deels op het altaar uitgestort, deels aan den voet er van geplengd. — Treffend is de beteekenis dezer zinnebeeldige handeling. Vooreerst dient zij tot gedachtenis van de wonderdadige drenking des volks in de woestijn. Ten andere heeft zij ten doel, als dankoffer voor den geschonken regen te strekken, en tevens, tegen den aanstaanden zaaitijd nieuwen regen af te smeeken. Maar hare hoogste beteekenis ligt, even als bij de overige plegtigheden van de godsdienst der Belofte, in haren geestelijken zin: in de daardoor uitgedrukte begeerte des volks, naar de uitstorting van de gaven des Heiligen Geestes, hun door Jehova beloofd. Intusschen is, onder het plegtig zwijgen des volks, het wateroffer volbragt. De muziek valt weder in, en geeft het teeken tot het losbarsten der vreugde. Trompetten en schalmeijen klinken; de liederen der Leviten ruïschen; palmen en meijen zwieren; het volk juicht en jubelt; het geheel levert een tafereel van feestvreugde op, waarvan men in Israel te regt zeggen mogt: wie de vreugde des waterscheppens niet gezien heeft, die heeft geene vreugde gezien!

Verbeeldt u nu deze vreugde, tot haar toppunt gerezen: het wateroffer is gebragt; het trompetgeschal geeft het sein; de algemeene geestdrift breekt los; de zuilen van het heiligdom dreunen van gejuich, dat den tempel doordavert; het gejubel van honderdduizende monden rijst als één enkel Hallel omhoog. — Maar wat is dit? Welk eene stem klinkt daar op eens, zoodra het gejuich der menigte begint te verflaauwen,

boven den nagalm van den feestjubel uit? Men ziet op, men zwijgt, men wenkt, men luistert!... Een man nabij het altaar, in het midden van het vergaderde volk staande, verheft aldaar zijne stem, en roept op eenen toon vol majesteit, die tot de harten doordringt uit: Zoo iemand dorst, hij kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stroomen des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeijen.

Welk eene uitspraak!

Zeker niets gemakkelijker, dan de beteekenis en bedoeling dezer woorden te vatten. De godsdienstige handeling, die juist heeft plaats gehad, is er de beste verklaring van. Ieder kent immers de beduidenis des wateroffers, en zijn verband met de beloften der Schrift omtrent de aanstaande uitstorting des Heiligen Geestes. Welk godvruchtig Israeliet is er, wien daarbij niet de heerlijke toezegging van Jesaja voor den geest staat: „Gij zult water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils! Ik zal water gieten op den dorstige en stroomen op het drooge. Ik zal mijnen Geest op uw nakroost gieten, en mijn zegen op uwe nakomelingen.” Zoo is dan wel niets duidelijker en eenvoudiger, dan de zin der uitgesproken woorden. Kennelijk kondigt Hij, die ze uitspreekt, zich als hun Vervuller aan. Wat Jesaja beloofd heeft, wil Hij schenken. Iemand, die behoefte en begeerte naar de gaven des Geestes gevoelt, heeft alleen tot Hem te komen, om die behoefte voldaan te zien! Zoo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke! Ja, wat meer is, Hij belooft niet alleen eene voorbijgaande vervulling dier behoefte; neen, Hij verzekert tevens, dat de gave, door Hem te schenken, blijvende en steeds genoegzaam zijn zal. Hij verklaart het uitdrukkelijk, de gave, door Hem verleend, zal in de geloovigen, op hare beurt, eene levende en altijd vloeijende bron worden, die geen toevoer van buiten behoeft, maar zich zelve voorziet en voedt. Even mild en overvloedig als Siloas bronwater uit den buik der gouden kruik vliet, zullen de gaven des Heiligen Geestes het gemoed des geloovigen vervullen, en, van hem uitstroomende, zich ook aan anderen mededeelen. Die in Mij gelooft, stroomen des levenden waters zullen uit zijn binnenste vloeijen! De zin der hier vermelde uitspraak is dus blijkbaar genoeg. Het is als zeide de Spreker: Wat de vreugde des waterscheppens zinnebeeldig belooft, dat kom Ik in de waarheid en wezenlijkheid vervullen. Blijft dus niet meer aan het beeld hangen, maar ziet op Mij. Gevoelt gij ware behoefte en begeerte naar de beloofde gaven des Heiligen Geestes, Ik ben het die u haar schenken zal!

J. P. H.

CHRISTELIJKE GEDACHTEN.

Zijt standvastig, onbewegelijk, gelijk een passer, die met den eenen voet onbewegelijk blijft vaststaan in het middenpunt, het geloof in Christus en zijne leer, en met den anderen den cirkel trekt en rondgaat in de wegen des Heeren.

Wanneer het zegellak heet en vloeibaar is, moet men er het zegel in drukken; daarom, o ouders! drukt het beeld van Christus in het jeugdige hart uwer kinderen.

Iemand klaagde tegen Rowland Hill, dat God zijne gebeden niet verhoorde.

„Ga naar uwe woning,” was het antwoord, en bid: „Vader verheerlijk uw naam. — God geeft niet om uwentwil — alles om zijns naamswil.”

„Waar is de hel?” vroeg een spotter aan iemand. „Overal waar de hemel niet is,” was het antwoord.

Rust is geen stilstand maar „volheid van leven;” toen Chaos — Kosmos (schoonheid en orde) was geworden — toen rustte God.

BLIJDSCHAP IN GOD.

Geniet de vreugd, die u de Heer op aard' wil schenken,
Maar bovenal, geniet die steeds met heel uw hart,
't Is reeds genot als gij gestaag aan Hem blijft denken,
Geen wroeging stoort die vreugd, zij kent noch leed noch smart.

Die blijdschap is alleen ons steun bij 't heil der aarde;
Zij is het die de dengd getrouwe in 't hart bewaart;
Met haar vereend, behoudt elke aardse vreugd haar waarde,
Alleen die mensch geniet, wiens oog ten hemel staart.

Als hij in 't schoon der lucht den Hemelheer bewondert,
Als hij in 't voogelien, een hemelzangtoon hoort,
Als hij Hem mint, wiens stem in 't verre luchtruim doordert,
Als 't rijkste goed hem leeft in 's Heeren troestrijk woord.

Voorals als Christus zelf de bron is van zijn leven,
Indien zijn dierbre naam in hem die blijdschap kweekt,
Wanneer hem de eer diens naams het doel blijft van zijn streven,
En als God zelf het is, die in zijn harte spreekt.

O, dit is 't waar geluk, dat immer blijft verkwikken,
En deze vreugd alleen, niets kost zij aan den pligt,
Zoo wend gestaag, o mensch! tot God uw dankbre blikken,
En Hij, Hij zij de bron van al wat gij verrigt.

Naar 't fransch van Vinet.

ANNA.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

OCTOBER. — VIJFDE WEEK.

Hiskia dient God (2 Kon. 18).

De geschiedenissen van Hiskia en van Josia zijn allermerkwaardigst, niet alleen in verband tot Israels lotgevallen, maar om hare blijvende betekenis voor ons. In beide deze groote en godvruchtige mannen blijkt, hoeveel een eenig godvreezend man vermag en tevens hoe weinig vruchtdragende de grootste uitwendige hervormingen zijn, waar deze van buiten opgelegd en niet uit innerlijken levenswortel zijn voortgekomen.

Ook Hiskia is een toonbeeld, dat noch goddeloosheid noch godsvrucht een erfgoed zijn. Het Bijbelverhaal verklaart ons niet door welken menschelijken invloed God Hiskia gebragt heeft tot een anderen zin dan die in zijn vader leefde en in diens hofhouding en omgeving heerschte. Wij hebben deze karigheid des verhaals niet te zeer te betreuren. In iedere maatschappelijke omgeving, die niet geheel van godsdienstige bestanddeelen is ontbloot, blijft, Gode zij dank, altijd voor de bijzondere ziel de magt om tot het licht of tot de donkerheid zich te neigen. Zoo was het in het met wet en tempeldienst, van het alzo met gebod en belofte bevoorregte Israel nooit, of wie zocht kon vinden, wie bad mogt ontvangen. Reeds van de Heidenen blijkt dit waar, (Hand. 17, vs. 26—28), hoeveel te meer van het uitverkoren volk, waartoe God op onderscheiden tijden en menigerlei wijzen, vroeg en laat, door zijne profeten gesproken heeft. Zelfs in den donkersten nacht reste in Juda en Israel genoeg licht om den Heer te kunnen kennen en in Hem te gelooven. Wij hebben dus niet zoozeer noodig van nabij te weten, hoe, — wanneer en op wat wijze, — Hiskia tot God geleid werd. Hoofdzak is hier voor ons, dat alle verantwoordelijkheid op onszelven komt, wanneer het in Christus geopenbaarde heil ons vreemd en verre blijft. In ons innerlijk wezen zijn behoeften en krachten gelegd en van God zelven gaan tot ons eene stem en invloed uit, die ons tot algeheele veroordeeling zullen strekken, wanneer wij niet gelijk Hiskia ons uit de duisternis tot het licht laten trekken.

Er was voor Hiskia groote moed noodig om in de eogen des Heeren regt te doen, maar al wat zijn vader David gedaan had. Deze zijn moed wordt ons verklaard uit zijn terstond aanvangen en handelen. Had hij bij een goed voornemen tot uitstel besloten; in plaats van open en beslist te handelen, staatkundig met list en geslepenheid be-

rekend, hij zou weinig of niets hebben tot stand gebragt, maar voor de terstond mede aanwezige bezwaren al meer teruggeweken en eindelijk tot niets doen gekomen zijn. Voor ieder leven hangt er alles aan, dat wij aan invloeden, die wij innerlijk bekennen uit God te zijn, terstond en ten volle hun regt laten. De jongeling, die zichzelf belooft, op mannelijken leeftijd te zullen zijn, wat hij beseft reeds in jeugdige kracht te moeten zijn, wordt in den regel nooit, wat hij wenschte te worden maar niet wil zijn. Al uitstellende zal hij, indien niet Gods genade het verboedt, voortgaan, totdat de kwade dagen, de dagen der grijsheid komen, waarin hij aan den raad des grafs met de ijskoude onbeschaamheid van overschillig ongelooft het uitspreekt: „ik heb geen lust in deze dingen.”

Weinige menschen zijn op den leeftijd, toen Hiskia aanging den Heer met daden te vreezen, en openlijk Hem te eeren, vreemd aan den innerlijken Hiskia's zin. Het schoone en ware, het goede en heilige is meer of minder hun een ideaal, maar niet heden, morgen zullen zij met dat ideaal ernst maken. Intusschen verliest het ideaal, dat van boven is, met iederen dag iets van zijne aantrekkelijkheid, en leggen de wereld en hare begeerlijkheid in dezelfde mate met toenemende magt hare hand op vleesch en hart.

Voorts blijkt in Hiskia tevens, hoe de ware hervormingsmoed met heldenkracht doet ingrijpen in het werkelijk leven. Er is eene ziekelijke vroomheid, waarbij het lichaamszinnelijk niet vertoont als een tempel des Heiligen Geestes, maar waarbij fletscheid van uiterlijk, geelbleek gelaat, slapheid van het gansche wezen veelmeer op zieksijn des gemoeds dan op heiligen levensgloed heenwijzen. Zoodanige vroomheid was niet die van den jeugdigen David, die in de woestijn den beer en lesuw versloeg en Goliaths lichaamskracht niet vreesde. Een andere geest woonde in Hiskia, toen hij de afgoderij zijns volks vernielde, de Philistijnen in strijd bij strijd versloeg, en die ook eindelijk hem in Jeruzalems benarde vest den moed niet ontzok. Die Davids en Hiskia's geest waait frisch en bezielend uit het gansche evangelie ons tegen en Paulus heeft met de daad getoond, hoe hij de navolging van Christus verstond. Maar hoewel het gansche Woord Gods alzo onduubdelzinnig getuigt voor eene zelfverloochening en onthouding, die ook tot lichaamskracht leiden, bezwijken toch tal van godvreezende jongelingen voor de verleiding om eene verslappende, ziekelijke kloostervroomheid te stellen boven het schoone Bijbelideaal. In den rei der kloekke heilige mannen der Schrift, niet in Rome's kloostercellen hebben wij het voorbeeld te zoeken, dat den jongeling bezielen moet en dat tot een mannelijk krachtbetoon in eene voor den Heer te overwinnen wereld vormen kan.

Zien wij in Hiskia, Josia en anderen de magt van het Woord en den Geest Gods op den bijzonderen mensch, in hunne voor zoo korten tijd vruchtdragende hervormingen blijkt tevens treffend en overtuigend, hoe weinig de grootste uitwendig opgelegde omkeeringen beteekenen, omdat zij den innerlijken levenswortel missen. Wat mannen als Hiskia door de magt van uitwendig gezag deden, bleek immer niet meer dan een dam in een magtigen stroom, weldra weder door het geweld van den stroom des verderfs verzwolgen. De erkenning van dit steeds terugkerend feit op het gebied des levens leert ons bij vergelijking te beter den waarlijk wereldhervormenden invloed van het leven en werk van den Christus Gods waarderen. Hij heeft een mostaardzaad in den wereldgrond nedergelegd, een weinig zuurdeeg in de meelmasse dezer wereld gemengd, maar zoo van binnen uit, door liefdevloed uit het eigen hart des menschen uit naar den omtrek henen invloed oefenende, heeft Hij door zijn kruis met de daad de wereld overwonnen, aan hare zelfmoed de doodwond toegebragt en zullen zelfs de poorten der helle zijn koninkrijk niet kunnen overwinnen. Voor het oog van den wereldmensch, die haatzuchtige toe-eigening van het Christendom tot wereldsch doel, — gelijk Constantijn de Groot's verchristelijking van den Heidenstaat, — den Koning van het Godsrijk als winst aanreken, zijn er ook in het werk van den Zoon des menschen tijden van bloei en verval. Niet alzo in het oog des geloovigen. Deze rekent dit winstdoel door de wereld met Jezus' erfdeel enkel schade, maar hij ziet tevens daardoor, dat de arbeid des Heiligen Geestes in de wereld der geesten een langzaam maar bestendig voortgaande is. Dweepte dan de oppervlakkige met geweldshervormingen in staat of kerk, wijsheid is het, niets te willen weten, dan Christus Jezus en dien gekruisigd, d. i. dan vrije, uit het hart uitgaande hervorming door den geest der liefde verkregen.

Als van zelve leidt ons deze opmerking ook nog in ander opzicht te wijzen op het onderscheid tusschen wet en genade, en het wezenlijk onderscheid tusschen iedere andere godsdienst en die des evangelies in het licht te stellen.

Alle godsdienst, welke niet de godsvrucht der wedergeboorte is (Joh. 3 : 3) is in den grond zelfzucht; is niet een gezond zijn en krachtig handelen ter ere Gods, maar een voor zichzelf voordeel hebben van de magt, die de godsdienst geeft. Zoo is veler christenen godsdienstigheid wel opregt, maar tevens dubbelzinnig, van het uiterlijk voorkomen van schijnheiligheid niet vrij, omdat zij maar alleen dat enkel deel des levens beheerscht, waarop de mensch hare nuttigheid gevoelt. Zoo zien wij ontelbare menschen een dubbel leven leiden, in hen twee menschen in één zelfden persoon.

Wat hun ontbreekt is, dat zij zich gesteld hebben onder de wet en het woord genade zelfs van verre niet verstaan. Zij kennen geen ander verschil tusschen de godsdienst van Hiskia en dien van den Christus, dan dat de laatste een meer ontwikkeld leerstelsel en volkomener zedeler heeft. Hun ontbreekt alle regt verstand van Jezus' woord tot Nikodemus; — voor de klove tusschen dood en leven, tusschen allen menscheuwerheid, die nooit de grenzen van het gebied des doods kan overschrijden en het scheppingswerk des Eeuwigen, het werk des levengevenden Geestes, is hun oog geheel gesloten. Zij willen hervormd worden achtervolgens, op menschenwijze, van deel tot deel, als door eene Hiskia's hervorming uitwendig het gebouw huns levens van kamer tot kamer laten reinigen; in plaats van in hun hart den Heiligen Geest toe te laten, ten einde van daar als middelpunt uit, terstond in alle rigtingen hun geheele leven met een nieuwen geest als een zuurdeesem te laten doortrekken. Door deze misvatting leidt menig de aandacht trekkend en grootseh, — maar wettisch en dus zelfzuchtig begin, — vaak geene schrede verder dan dat begin; is de bekeerde mensch in één dag op de hoogte, die hij niet overschrijdt. Geheel anders de uit den Geest geborene. In geen deel zijns levens is welligt deze opzienbarende van buiten aangebragte Hiskia's hervorming te bespeuren, maar de geest zijns gemoeds is vernieuwd, zijn leven is niet in eene bijzonder deel, maar in hart en worderl verandert. Heil daarom ons, dat de hemelse taal niet aan eindeloos wederom noodige Hiskia's hervormingen ons heeft prijs gelaten, maar dat zijne genade ons een ZALIGMAKER geest gegeven, die in eigen persoon de wereld heeft overwonnen, die zelf de daad tot omkeer van ons geheel innerlijk leven heeft volbragt. Heil den geloovige, want hij kent en heeft een Koning, in wien hij, — hij zelf — wedergeborene is.

C. S. A. v. S.

GEZEGDEN EN SPREUKEN.

Verkeert gij met iemand, die u altijd vleit: zijt op uwe hoede; want hij drijft den spot met u of zoekt u te misleiden.

Gepaste bescheidenheid en beleefdheid zij u immer aanbevolen; heb daarentegen een afkeer van kruiperij en onbeschaamheid. Beiden zonden u bij elk braaf mensch verdacht en veracht maken.

Kinderen zijn doorgaans uitermate op fraaie kleederen gezet. Sommigen zijn daarenboven nog zoo onverstandig, dat zij iemand, die minder gekleed is dan zij, verachten. Bedenk gij wel, dat de waardigheid niet in de kleederen, maar in den persoon zelf zit?

Een waarlijk vroom en godsdienstig mensch, met gelapte kleederen aan, hoewel somtijds bij de menschen veracht, is echter aangenaam bij God. Hij daarentegen, die in zijden kleederen gedost is en bij de grooten der arde geacht, maar ondegend en goddeloos, is een gruwel voor God. Want God ziet niet aan dat voor oogen is, maar Hij ziet op het hart.

Zeg nooit: „nu ben ik alleen en het is duister,” nu kan ik wel eene kwade daad bedrijven. Want Gods oogen doorloopen de gansche aarde; zij zijn vuurvlammen; bij Hem is toch de duisternis licht, de nacht licht voor Hem als de dag.

Wacht u toch voor den eersten stap van oneerlijkheid. Kinderen, die in hunne jeugd enen appel of eene peer durfden ontvreemden, deden onder geworden zijnde, de grootste diefstallen en eindigden hun leven op het schavot.

Die verrij is gelijk aan den kanker, die in den beginne klein en onmerkbaar opkomt, echter al schielijker voortgaat en weldra zulke diepe wortelen geschoten heeft, dat men er eindelijk aan sterft.

Vriendschap is ieder mensch ingeschapen. Een oprechte vriend onder de menschen is evenwel waarlijk zeldzaam. Wilt gij echter een onwankelbaren, opregten, trouwen vriend in nood en dood? Welnu: Kies God tot uwen Vriend, en gij zult meer in Hem vinden, dan ooit iemand van Hem zoo kunnen zeggen.

„Vrienden in den nood,
Twee en dertig in één lood.”

Dat is: wanneer men in den nood is, zal men de waarde zijner vrienden eerst leeren kennen. De meesten zullen ons dan verlaten, of zoo zij ons bijblijven, zijn zij zoo licht (is hunne vriendschap zoo onbeduidend) dat, indien men hen kon wegen, er wel twee en dertig in één lood zouden zijn.

DE ZONDAGAVONDEN OP NOORDHOF.

HOOFDSTUK I.

MIJNE KENNISMAKING MET NOORDHOF.

Hoewel in het geheel geene vreemde voor mijn voortreffelijken gastheer en zijne echtgenoot, zoo was ik toch wel vreemdelinge op Noordhof, want ik was er den vorigen avond zeer laat voor het eerst aangekomen. Alles wat ik er van had kunnen zien was, dat het een zeer onregelmatig gebouwd familiekasteel was, op zijn minst twee honderd jaar oud, met allerlei soort van verschillende kamers, waarvan men zich met eenige verbeelding wel een denkbeeld zal kunnen maken. In een dezer vertrekken, eene aangename zitkamer voor den zomer, zaten mevrouw Scott en ik op den eersten morgen na mijne aankomst. Wij hadden elkander zeer veel te vertellen; en dat was geen wonder, want wij waren omtrent twintig jaren gescheiden geweest. Maria en ik waren zeer oude vriendinnen, in onze meisjesjaren gingen wij zamen school. Ik was een harer bruidsmeisjes, toen zij met den heer Scott huwde, hetgeen reeds het vierde eener eeuw geleden was, en daarna bleven wij nog lang buren en trouwe vriendinnen. Wij woonden in dezelfde straat van de mooie oude hoofdstad, waarin wij beiden geboren waren; wij bezochten 's zondags dezelfde kerk, en gedurende de overige dagen der week bewogen wij ons in dezelfde maatschappelijke kringen, en in alle belangrijke zaken, hetzij vreugde of verdriet, konden wij ons op elkanders medegevoel verlaten. Dit ging gedurende vijf jaren zoo voort, doch toen greep er eene groote verandering plaats. Op Gods bevel werd ik van de tooneelen mijner jeugd weggeroepen, en gedurende verscheidene jaren werd mij een verblijf aangewezen in eene verwijderde kolonie, eenige duizende mijlen ver van huis. Gedurende eenige jaren bleven mijne vriendin en ik elkander van tijd tot tijd schrijven, en na verloop van eenigen tijd vernam ik van haar, dat een klein landgoed in eene verwijderde streek zeer onverwacht aan haren echtgenoot als erfdeel was ten deel gevallen, en dat deze omstandigheid hunne verplaatsing naar Noordhof, zoo als het oude landgoed genoemd was, noodzakelijk maakte.

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

In den eersten brief, dien ik na die verplaatsing van mevrouw Scott ontving, gaf zij mij een onderhoudend, maar toch vrij treurig verhaal van de „barbaarsche streek,” zoo als zij die noemde, waarheen haar toekomstig lot haar scheen verbannen te hebben. Daarna begon onze briefwisseling te vertragen, en eindelijk werd zij gedurende eenige jaren geheel gestaakt, totdat ik, na met eene geknakte gezondheid in Engeland teruggekomen te zijn, dezelve weer opvatte; toen ontving ik zulk eene warme en vriendelijk dwingende uitnoodiging, om Noordhof voor zoo lang ik wilde tot mijne woning te maken, en maar dadelijk de reis derwaarts te aanvaarden, dat ik die vol vreugde aannam. Ik behoef hier niet te beschrijven, dat ik met den sneltrein van Londen afreisde, hoe veel uren ik onderweg was, aan welke stations ik stilhield, de heer Scott mij opwachtte en mij en mijne bagage in zijnen ruimen wagen pakte en mij naar Noordhof reed, mijlen ver door de ruwste en wildste streken, die ik ooit in mijn leven gezien had, ja, die ik nimmer in Engeland zou verwacht hebben, noch dat ik met glimlaches, tranen en warme omhelzingen door mijne getrouwe vriendin mevrouw Scott werd ontvangen.

„Ik herinner mij, dat ik u geschreven heb,” zeide mijne vriendin, „hoe wij er toe gekomen zijn om ons lief huisje te C. te verlaten, en op deze afgelegene plaats te gaan wonen. Maar ik kan u onmogelijk beschrijven, wat ik gevoelde en hoe zeer mij bijna alle moed ontzong, toen ik voor het eerst om mij heen zag, en bemerkte wat mijne toekomstige woonplaats zijn zou. Ik kan u zeggen dat ik dien schok niet zou te boven gekomen zijn, zonder tot wanhoop te vervallen, indien ik niet gesteund en opgewekt geworden ware door mijn echtgenoot.”

„En nu,” zeide ik, „hebt gij eene lieve en gemakkelijke woning; en indien de landstreek voor de liefelijkheid en het zachte groen van het oude huis in het zuiden moet onderdoen, zoo is zij daarentegen veel verhevener in die wilde pracht.” Ik keek uit het venster terwijl ik sprak, en wees op de verwijderde heuvels, die zich zoo trotsch verhieven, en den gezigteinder begrensden, alsmede op de meer nabijgelegen groote en onregelmatig geschakeerde landen, die klaarblijkelijk, zelfs voor mijn ongevoelend oog, zorgvuldig bebouwd waren, en omgeven door steenen dijken, of ruwe lage wallen, in plaats van groene heggen. Inderdaad, het gemis van heggen en boomen was het voornaamste, dat aan het

uitzigt hier ontbrak, hetgeen anders aangenaam, zoo al niet bepaald fraai zou geweest zijn, vooral nu, dewijl het verlevendigd werd door een schitterenden zonneshijn. Ik moet er evenwel bijvoegen, dat de heer Scott zooveel mogelijk getracht had dit gemis te verhelpen door op verscheidene plaatsen van zijn landgoed dennen en andere boomen te doen planten. Mijne vriendin glimlachte.

„Gij kunt u naar hetgeen gij nu ziet geen denkbeeld maken van den toestand der woning, waarin wij haar nu vijftien jaren geleden vonden. Het huis zelf was in zulk een staat van verval en verwaarloozing, dat het nauwelijks bewoonbaar was; het land was zoo verwoest door eene slechte of 't in geheel geene bebouwing, dat het scheen alsof het niets dan doornen en distelen zou kunnen voortbrengen, waarvan dan ook op het geheele landgoed een zeer ruime oogst voorhanden was; de schuren vielen bijna om, en eene was geheel ingestort, dewijl er niet de minste herstelling aan besteed was geworden, en de hutten die bij het goed behoorden, waren in een ellendigen staat. Voeg daar nu nog bij dat de boeren en hunne gezinnen die de heuvels bewoonden, tot een toestand waren vervallen, die zeer weinig van die der luie en slechte wilden verschilde, en gij kunt u eenigzins voorstellen wat onze woonplaats toen was. „O, Johan!” zeide ik tot mijn echtgenoot, twee of drie dagen na onze aankomst, en toen de treurige kennismaking van onze nieuwe woonplaats mijne ziel met schrik vervuld had, „o, lieve Johan, wij kunnen hier nooit, nooit blijven!” Ik liet mijn hoofd op zijn schouder rusten, en weende bitterlijk.”

„Wij willen het een jaar beproeven, Maria,” zeide hij, „en als gij er dan nog zoo over denkt, zullen wij de plaats verlaten. Maar laat ons, zoolang wij hier zijn, ten minste moed houden, en denken dat wij, die dit niet gezocht hebben, hier toch zeker met een wijs en nuttig doel geplaatst zijn geworden.”

„Ik kan u niet zeggen, Carolina, hoezeer de vriendelijkheid en goedheid van mijn echtgenoot mij schraagde en bemoedigde. Ik zag (ofschoon hij het niet bekende) dat hij zelf gebukt ging onder het vooruitzicht dat voor hem lag; maar hij had vast besloten om mannelijk te strijden tegen de moeilijkheden, die hem te wachten stonden. Wat kon ik dus anders doen, dan ook mijn aandeel van den last op mij te nemen. Het was een arbeid die veel tijd vereischte, Rome werd, gelijk gij weet, ook niet in eenen enkelen dag gebouwd, en het duurde verscheidene maanden eer er enige zichtbare verandering op Noordhof te bespeuren was. Langzamerhand echter kwam er eenige verbetering; en toen Johan tegen het einde van het jaar tot mij zeide: „Wel, Maria, zullen wij van hier vertrekken?” zoo was mijn antwoord gereed: „Laat ons blijven waar wij zijn, wij hebben hier ons werk te doen, Johan!”

„De grootste hinderpaal voor ons genoegen, of liever voor ons geluk,” vervolgde mevrouw Scott, toen zij eene beschrijving gegeven had van de verschillende plannen, die gevormd en uitgevoerd werden voor de verbetering van Noordhof, „was met betrekking tot den dag des Heeren. Wij waren zoozeer gewoon geworden aan eene gemakkelijke en geregelde godsdienstoefening, dat het ons op iederen zondag een vreemd en pijnlijk gevoel was, geene kerk in onze nabijheid te hebben. Het zou evenwel weinig gebaat hebben dit gemis voortdurend te bejammeren; en dus was een der eerste aankopen, die mijn echtgenoot deed, nadat wij hier voor goed gevestigd waren, die van een ruimen en stevigen wagen, (dezelfde die u gisterenavond hier gebracht heeft, lieve) welke ofschoon hij niet uitsluitend voor de dienst van het heiligdom gebruikt wordt, toch allengs den naam verkregen heeft van „pachter Scott's kerk-karavaan.” Dit rijtuig heeft ons gedurende die vijftien jaren met al onze kinderen en bedienden naar de ochtenddienst in E. gebracht, door alle weer en wind heen. Het is zoo, wij kunnen niet allen te gelijk op iederen dag des Heeren opgaan; maar wij verdeelen het zoo goed wij kunnen, zoodat iedereen zooveel mogelijk in dien zegen kan deelen.”

„En zij die 't huis blijven?” vroeg ik.

„O wij zijn zelfs hier niet van alle christelijke voorregten buitengesloten,” hernam mijne vriendin; „want ik moet u zeggen dat mijn echtgenoot, kort nadat wij hier te Noordhof gekomen waren, eene Zondagschool opgericht heeft, voornamelijk ten behoeve der kinderen van zijne eigene onderhoorigen, maar ook tevens voor allen, die er gebruik van willen maken. Eerst hadden wij iederen zondagmiddag de jongsten hunner in onze keuken, als wij van de morgendienst waren teruggekeerd; maar wij vonden dit al spoedig zeer lastig, deels dewijl het zeer strijdig was met de noodige rust voor onze bedienden, en ten anderen, dewijl er zoo veel uit de naburige school overliepen, dat wij bepaald overladen werden. Dus deed mijn echtgenoot een stouten stap voorwaarts, en bouwde een schoollokaal. Kom hier, Caroline, gij

kunt van hier het dak zien, als gij aan dezen kant uit het venster kijkt.” Ik zag naar de aangewezen rigting, en bemerkte boven de toppen van eenige jonge dennen, een pannendak, op omstreeks vijf minuten afstand.

„Dit plan was zeer goed gelukt,” vervolgde mevrouw Scott, „en gedurende eenigen tijd waren mijn echtgenoot en ik de eenige onderwijzers. Na eene poos evenwel kregen wij hulp, en in plaats van de mid-dagschool alleen, is de school nu tweemaal daags geopend, niet alleen voor de kinderen, maar ook voor de openbare eeredienst. Want wij ontdekten al spoedig, dat onze arme burenen nooit eenige plaats van Godsvereering bezochten, en als wij hen hierop opmerkzaam maakten, wendden zij voor, dat de groote afstand de oorzaak van dit verzuim was.”

„En komen zij nu getrouw op?”

„Ja het schoollokaal is voor de beide diensten altijd zeer goed gevuld. Het zal u genoegen doen als gij ziet welk eene oplettende vergadering wij hebben. En hetgeen nog beter is, wij hebben duidelijke bewijzen, dat onze getrouwe Heer de belofte niet vergeten heeft, dat zijn woord niet ledig tot Hem zal terugkeeren, maar dat het zal doen hetgeen Hem behaagt en voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Hij het zendt.”

„En door wie wordt die eeredienst bestuurd?” vroeg ik.

„Ja, dat was in het begin onze grootste zwarigheid. Gij zoudt misschien niet gedacht hebben dat mijn echtgenoot ooit opgeleid was om een evangelist te worden, en toch was het zoo, totdat zich een andere weg voor hem opende. Na hebben wij echter in den predikant van het kerspel, waartoe ook dit gehucht behoort, een uitnemenden vriend, en wanneer hij zijne morgendienst in zijne eigene kerk volbragt heeft, krijgt hij een plaatsje in onze kerk-karavaan, en preekt 'smiddags bij ons. Zoo ziet gij, dat wij niet zoo geheel verstoken zijn van christelijke voorregten als gij vreesdet.”

Ik bemerkte later dat dit eene zeer nuttige schikking was, die veel goeds had uitgewerkt; en het kan geen kwaad, hier melding te maken van eene zaak, die niet zeer algemeen bekend was, namelijk dat de inkomsten van den predikant aanmerkelijk vermeerderd werden door de hartelijke milddadigheid van den heer Scott, door wiens hulp de bejaarde predikant van het kerspel een hulpprediker kon aannemen, om hem in zijne menigvuldige werkzaamheden de behulpzame hand te bieden.

„De heer Townley,” vervolgde mijne vriendin, „is een warm en ijverig evangelieprediker, ik ben verzekerd dat gij met hem ingenomen zult zijn; en gij zult weldra gelegenheid hebben met hem kennis te maken, dewijl hij altijd den zondagavond op Noordhof doorbrengt, en eerst den volgenden morgen naar zijne woning terugkeert. En daarbij, vervolgde mevrouw Scott, „hebben wij nog eene hulp, of liever gezegd een paar helpers. Gij herinnert u immers mijn oudsten broeder nog wel?”

„Kapitein Karel, zoo als wij gewoon waren hem te noemen, maar vergeef mij, ik had kapitein Weatherley moeten zeggen.”

„Ja lieve, hij was ook op uwe bruiloft, zoo als gij weet; later logeerde hij eens of tweemaal gedurende een paar weken te C., met verlof zoo als men dit noemt.”

„Ik weet echter niet veel van hem, want hij was zoo als gij weet een volwassen man, toen wij nog maar meisjes waren.”

„Dat is waar, maar gij zult hem nu beter leeren kennen. Hij woont dicht in onze buurt. Hij heeft zijn pensioen genomen, en is weduwnaar met eene dochter.”

„Het zal mij genoegen doen, uw broeder eens weder te zien,” zeide ik.

„Ja, ik ben overtuigd dat hij u zeer goed bevallen zal, en Charlotte ook. Gij kunt niet gelooven welk een steun wij aan hen gehad hebben, en daarenboven ook zoo veel hulp! Charlotte is bijzonder ontwikkeld en verstandig, en eene lieve gezellin voor mijne meisjes; en Karel, niettegenstaande zijn houten been, (want ik vergat u te zeggen dat hij een houten been heeft) en ofschoon hij reeds over de zestig is, is zoo werkzaam als een jong mensch: hij helpt Johan in het besturen van zijn landgoed, en neemt een werkzaam aandeel in ons zondagswerk, door de kinderen te onderwijzen en de morgendienst bij beurten met mijnen echtgenoot waar te nemen.”

„Inderdaad,” zeide ik, „in plaats van u te beklagen, Marie, over uw gemis van godsdienstige voorregten, moest ik u liever geluk wenschen, omdat gij er zooveel hebt.”

„Neen, dat moet gij niet doen, Caroline; wij hebben met hinderpalen te strijden, die niet weinig in getal, noch gering te noemen zijn. Onze eenige hoop is, (en wij weten dat het zoo zijn zal) dat de groote Meester aller vereenigingen onze zwakke pogingen om Hem te dienen zoo

goed wij kunnen, niet zal versmaden. Hij heeft het immers beloofd, dat waar twee of drie in zijnen naam vergaderd zijn, Hij daar in hun midden zal wonen; en voorzeker, het is niets buitengewoons, dat wij kunnen zeggen, de vervulling dier belofte meermalen ondervonden te hebben. Er was evenwel nog eene mogelijkheid, waarmede wij te strijden hadden, en die ons lang heeft beziggehouden, namelijk op welke wijze wij onze zondagavonden zouden doorbrengen. Toen onze kinderen nog klein waren konden wij hen altijd aangenaam en nuttig bezighouden met het een of ander, dat niet met de heiligheid van den zondag in strijd was; maar toen zij ouder werden, gevoelden wij, dat er iets anders moest bedacht worden, om te voorkomen dat die avonden werden doorgebracht in eene onbestemde bezigheid zonder doel of nut. Gij gevoelt, dat onze zondagmorgen- en middagdienst, alsmede de school, aan iederen bewoner van Noordhof de gelegenheid geven tot eene nuttige inspanning; maar er blijven toch nog lange avonden over, zoowel in den zomer als in den winter, waarvoor het zeer moeilijk is eenige nuttige bezigheid te vinden. In de steden heeft men, gelijk gij weet, eene avonddienst voor allen die er gebruik van wenschen te maken; maar hier zou dit zeer moeilijk, zoo al niet geheel onmogelijk zijn, ten minste zoo denken wij er over.

„Het was eene goede gewoonte van onze voorvaderen, eer de avonddienst werd ingevoerd,” vervolgde mevrouw Scott, „het geheele gezin om zich heen te vereenigen tot huiselijk onderrigt en Godsvereering; en wij besloten dit voorbeeld met eenige wijziging na te volgen. Wij vonden weldra dat het niet alleen belangrijk, maar ook zeer nuttig was; en ik hoop dat, wanneer gij eenige zondagen bij ons doorgebracht zult hebben, gij overtuigd zult zijn, dat zelfs in zulk een afgelegen hoekje als Noordhof is, wij niet verstoken zijn van christelijke gemeenschap, nuttige gesprekken en godsdienstig onderwijs, dat strekken kan om onzen dierbaren Heer te dienen, die niemand (zelfs niet de armen onder ons) zal afwijzen, dewijl Hij alleen in aanmerking wil nemen wat de mensch heeft, en niet wat hem ontbreekt.”

Hier werd ons gesprek afgebroken door het binnentreden van de beide oudste dochters mijner vriendin, Maria en Rebecca, die mij tot eene morgenwandeling kwamen uitnoodigen; en spoedig daarna werd ik aan kapitein Weatherley en aan zijne dochter in hun eigen huis voorgesteld, dat omtrent tien minuten afstands van Noordhof verwijderd was. Bij hen vond ik den heer Tresham, een ouden vriend van den kapitein, die daar een vrij lang verblijf hield. Het zou voor mij eene aangename bezigheid zijn, al die verschillende personen te beschrijven, maar dit eerste hoofdstuk is toch reeds veel te lang geworden. Ik moet mij dus tevreden stellen met hierbij te voegen, dat ik op den volgende dag des Heeren mijnen gastheer en onderscheidene leden van zijn gezin in de „kerk-karavaan” naar hunne gewone plaats van Godsvereering vergezeld en toen naar Noordhof terugkeerde, in gezelschap van den heer Townley, en met zeer veel genoegen naar het onderrigt, dat in het schoolgebouw gegeven werd, luisterde; daarna zag ik met eenig verlangen uit naar de gezellige zamenkomst, die 's avonds moest plaats hebben, en waarvan mijne vriendin reeds eenige melding gemaakt had. En nu, dewijl ik tot hiertoe, om elkander beter te kunnen begrijpen, mijne lezers heb binnengeleid in het gezelschap, in welks midden ik gedurende eenige maanden zoo geheel onverwacht was opgenomen, zal ik zooveel mogelijk den eenigzins zelfzuchtigen inhoud dien ik in dit hoofdstuk heb moeten volgen, vermijden, en trachten de verhalen, geschiedkundige anecdotes en meer ernstige gesprekken en opmerkingen, waarbij ik eene zoo gewillige en aandachtige toehoorderes was, zooveel mogelijk getrouw weder te geven.

Ik wil evenwel mijne pen hier nog niet nederleggen, zonder aan te merken, dat de plannen, die door mijne voortreffelijke vrienden te Noordhof gevormd waren, voor het geestelijke welzijn van hunne onderhoorigen, zoowel als om het godsdienstig leven in hun eigen hart te onderhouden van zoodanigen aard waren, dat zij met eenige wijziging door bijna iedere christelijke familie, die zich in dergelijke omstandigheden bevindt, kunnen nagevolgd worden. Vergun mij nog even uit te leggen wat ik hiermede bedoel, met een paar aanhalingen uit de voorrede van een boek¹⁾ dat ik vóór mij heb liggen.

„Dat ieder Christen een werk te doen heeft voor zijnen Heer en Meester, is eene duidelijke en eenvoudige waarheid; en hoewel allen niet dezelfde begaafdheden of gelegenheid bezitten, zoo is er toch niemand, die de eere Gods en het eeuwig welzijn zijner medemenschen

¹⁾ »De Spenters, of beschrijving van een landelijk gehucht,” uitgegeven door het Godsdienstig Traktaatgenootschap.

opregtelijk ter harte neemt, die in deze wereld van zonde en smart toch niet ten minste iets doen kan, om het koninkrijk van den Zaligmaker uit te breiden; en indien hij niets meer dan slechts één talent bekomen heeft, zoo zal de getrouwe aanwending daarvan niet zonder belooning blijven.”

„Er zijn zeer veel eenvoudige en vergetene Christenen geweest, van wie de wereld nooit iets gehoord heeft, en tot wie, waarschijnlijk zelfs tot hunne eigene groote verwondering, op den oordeelsdag de woorden van den goddelijken Regter en Verlosser zullen gerigt worden: „Wel gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten; ga in in de vreugde uws Heeren.” En indien de uitkomsten altijd door de menschelijke kennis en wetenschap van hunnen oorsprong af konden nagespeurd worden, zouden wij meermalen kunnen zien, dat die vergetene en nederige navolgers van Christus juist de uitverkoren middelen waren tot eene voorspoedige uitbreiding van het evangelie in vele duistere plaatsen der aarde. En voorzeker, de buurt van Noordhof was eene duistere plaats op aarde, toen de familie Scott er kwam wonen. Wat zij met den zegen van God, door hunne pogingen, hunnen invloed en hun voorbeeld geworden was, heb ik reeds eenigzins pogen aan te toonen.”

DE WEGEN DES HEEREN ZIJN ENKEL WIJSHEID EN GOEDHEID.

Een ouderenpaar, op wiens innig christelijk gestemd gevoel niet zeer te roemen viel, had een enig kind verloren en gevoelde daarover de innigste smart. Zij kenden echter den hoogen troost niet, door Jezus op aarde gebracht, en weenden dus als diegenen, welke noch vertrouwen op God, noch hoop voor den hemel hebben; ja hun morrend ongenoegen werd door hen niet in hun binnenste verborgen, maar brak in luide klagten uit. In deze gemoedsstemming bragt een leeraar der godsdienst hun een bezoek. Zij ontveinsden hem hunne gevoelens niet, maar deden hem de vraag: „Waarom de groote Bestuurder des heelals, die volgens de verklaring der H. Schrift toch enkel liefde was, hun dat enig kind had kunnen ontnemen?” — Na eenig bedenken sprak hij hen in dezer voege aan: „Ge wenscht van mij te weten, waarom God uw kind tot zich genomen heeft? Welnu, dan zeg ik: Hij wil van uw gezin ook één in den hemel hebben. Gij, dit heb ik al meer dan eens bespeurd, hebt nog geene geneigdheid aan den dag gelegd die zalige oorden binnen te treden, en zoudt uw lieveling, ware hij de uwe gebleven, ook zoo verkeerd hebben opgevoed. Die opvoedingstaak nu heeft Hij van u overgenomen. Maar ook u wil Hij zijne reddende hand reiken. Hoort slechts deze gelijkenis: Er was een goede herder, die in zijn stal smakelijk en kostelijk voedsel voor zijne schapen had bereid, en wel in zulk een overvloed, dat ze nu niet naar buiten wilden. Langen tijd joeg hij hen voort, maar zij draaiden in een kring rond, sprongen bij de geopende deur komende terug en bleven waar zij waren. De herder kreeg toen den inval een lam der kudde in zijne armen te nemen en het vooruit te dragen; en ziet toen liepen ook de andere schapen hem achterna. Mij dunkt de toepassing zal voor u niet moeilijk zijn. Christus is de goede Herder, de geopende schaapstal de hemel; het lam uw kind. Klopt er dus nog een welgezind ouderhart in uwen boezem, loop het dan na: want de Heer draagt de lammeren vooruit, opdat de ouden volgen zouden.

„Hij, toch is de goede Herder,
Die ons door dit leven leidt,
En langs goede en kwade paden,
Steeds ten hemel voorbereidt.”

Geroerd en dankbaar was deze toespraak aangehoord en de gezegende invloed er van was blijbaar in hun volgend levensgedrag.

H. N. v. T.

De methodisten waren in 1729 vier in getal, gedurende de eerste negen jaar groeiden zij aan van vier tot vijftig; sedert dien tijd zijn er 6,000,000 methodisten gestorven, 2,000,000 leven en 8,000,000 zijn onder den invloed hunner prediking.

SANHERIB, KONING VAN ASSYRIË.

Bovenstaande afbeelding is die van Sanherib, koning van Assyrië, van wien wij zooveel in den Bijbel lezen, tijdens de regering van Hizkia (zie 2 Kon. 18 en 19 en Jes 37.) Zij is genomen naar die, welke men uit de ruïnen van Nineve heeft opgedolven. Zij stelt hem voor zoo als hij gezeten is op een troon, bestierende het beleg van eene stad die zijne soldaten bezig zijn in te nemen.

Boven deze afbeelding staat in pjl- of spijkerschrift een opschrift, dat wij reeds in Dl. 11 blz. 84 gegeven en beschreven hebben, en hetwelk aldus luidt: „Sanherib, de magtige koning, koning van het land van Assyrië, zittende op den troon des gerichts vóór de stad Lachis. Ik geef verlost tot hare uitmoording." (2 Kon. 19: 8; Jes. 37: 8.) Dit is eene van die vele daar gedaan ontdekkingen, die de juiste waarheid van den Bijbel bevestigen, dienende jaren nadat de daarin vermelde gebeurtenissen geschied zijn.

T. M. L.

VOOR DEN ONDERWIJZER.

NOVEMBER. — EERSTE WEEK.

Josia — het Wetboek (2 Kon. 22).

Josia was acht jaren oud toen hij koning werd en nog geen veertig toen hij stierf. De Prediker zegt: (10: 16) „wee het land welks koning een kind is.”

Voorzeker, indien dat kind goede raadsliden en voogden heeft, en het niet naar ouder en verstandiger lieden luistert. Van Josia lezen wij (vs. 2) dat „hij deed, dat recht was in de oogen des Heeren.” Dit had hij van zijn vader niet geleerd. Van dezen (hij heette Amon) vinden wij opgeteekend, dat hij „den Heer, den God zijner vaderen verliet,” hoofdstuk 21: 21. Slechts twee jaren regeerde hij, en werd toen door zijne eigene knechten vermoord. Maar het volk wroekte die misdaad en zette zijn achttienjarige zoon op den troon van Juda. — Was zijne moeder godvreezend? Wij weten het niet. — 't Zij de invloed van zijn grootvader Manasse, die in de gevangenis van Assyrië bekeerd was, en bij wiens dood Josia 6 jaren telde, — of van den profet Zefanja, die ook in zijn tijd leefde en profeteerde, of wél de leiding van den hogepriester Hilkia in vereniging met de profetes Hulda door den Heer is gebruikt om op het hart van den jongen koning te werken — of nog andere personen, van wie de Schrift zwijgt, maar de eeuwigheid spreken zal: wij weten het niet met zekerheid. Maar laat ons denken aan zoo menigen godvreezenden onderwijzer of onderwijzeres, kindermeid of baker, die den kinderen van ongelovige ouders ten zegen was.

Volgens 2 Kron. 34: 3 begon Josia reeds in het achtste jaar zijner regering, dus op zijn zestiende jaar, „den God van zijn vader David te zoeken,” en in het twaalfde jaar zijner regering, (toen was hij 20 jaar oud) „begon hij Juda en Jeruzalem van de hoogten en de bosschen en de gegoten en gesneden beelden te reinigen.” Weder vielen de Baalsaltaren en de zonnebeelden, die daar boven waren, voor den moker dergenen, die ze vermorzelden, en deze reiniging strekte zich over het gansche land

Juda uit, ja zelfs de steden van Manasse en Efraim tot in Nafthali toe werden niet uitgesloten. Toen werd ook de profete van den „man Gods uit Juda” tegen het altaar te Bethel in de dagen van Jerobeam gesproken, vervuld (1 Kor. 13: 2), en de „gestampte” en „vergruisde” afgodsbeelden mengden hunne puinhoopen met de asch der beenderen van de priesters der hoogten.

Zoo wendde zich de vorst thans tot den tempel des Heeren, die in de laatste halve eeuw weder zeer in verval was geraakt. Eene vrijwillige offergave in geld werd van ieder tempelbezoeker gevraagd, dat door de „dorpelwachters” aan de deuren werd ontvangen (vers 4.) In het achttiende jaar zijner regering — hij telde toen 26 jaar — werd de schrijver Safan door den koning naar Hilkia den hogepriester gezonden, dat deze „het geld opsommen” zou, dat in het huis des Heeren gebragt was, en daarna werd dit geld aan opzigtters, „verzorgers van het werk” gegeven om „de breuke te heelen” (vers 5.) Dezen handelnden zoo „trouwelijk,” dat niet eenmaal rekening en verantwoordig van hen gevraagd werd, want op timmerlieden en metslaars en al wie er aan werkten, konden zij staat maken. Te midden van den diepen afval van Israël was het waarlijk een bewonderingswaardig feit, dat er toen zulke trouwe werklieden werden gevonden. Voorzeker zal Hilkia wel geweten hebben aan wie hij het werk opdroeg; maar toch tuigt deze kleine bijzonderheid van een minder diep zedelijk verval dan men zou verwacht hebben. Ook onder ons zijn lieden, die „ieder het zijne geven,” maar van dat „ieder” God, die het meeste van hen te vorderen heeft, uitsluiten. Bij een heilig werk (tempelreiniging) behooren heilige handen, die niet door woekerzucht, of afzetterij onrein zijn geworden. Ook dit nog: wilt gij betrouwbare menschen in uwe dienst hebben begin met hen te vertrouwen. Wij wantrouwen wel eens iemand eer wij weten, dat er reden toe is. Toch zou het in onze maatschappij, waarin de leugen overheerschend is, zeer verkeerd zijn tot regel aan te nemen, dat men geene rekening en verantwoording behoeft te vragen.

Al wat wij tot dusverre goeds van Josia vernamen werd door hem verrigt voordat hij in het bezit was van een geschreven woord des Heeren, — bij gevolg onder den invloed van het gesprokene door priesters, profeten of anderen. Nu lezen wij, vers 8, dat bij het verbeteren van het huis des Heeren het wetboek werd gevonden, dat Hilkia aan Safan ter hand stelde, en deze laatste tot den koning bragt en voor hem las (vers 9 en 19.) Wie denkt hier niet aan den jeugdigen Magister van Erfurt, die ook eerst op zijn 21ste jaar, dat is slechts 5 jaren vroeger dan Josia, het Woord Gods in de boekerij van het klooster vond. Die Bijbel was voorwaar niet minder bestoven dan het wetboek, dat Hilkia uit een verborgen hoek had opgeraapt. Voor beiden, Josia en Luther, werd het Godswoord eene aanleiding tot verootmoediging en het rechte zwaard, waarmede alle geestelijke vijanden werden bestreden, de grondwet der Hervorming. Beide mannen waren hervormers, alleen was de Hervorming van het jaar 1517 onzes Heeren duurzamer en rijker in gevolgen dan die van het jaar 634 vóór zijne geboorte. Waarom? Omdat, zoo als straks de profetes Hulda aan Josia zeggen zal, het rijk van Juda zijn ondergang nabij was. Deze terugkeering tot des Heeren getuigenis was slechts eene laatste sikkering van de levenslamp des rijks; vijf en twintig jaren later was Juda in Babel en de prachtige tempel van Salomo een puinhoop. De Hervorming der 16de eeuw daarentegen was bestemd om onder de leuze: „tot de wet en tot de getuigenis” nieuw levensbloed te storten in de aderen van Europa, ja der geheele Christenheid. Met het oog op den 31sten October mogten deze aanmerkingen niet achterwege blijven.

En nu vers 11—13. De koning hoort de woorden des boeks met ontzetting. Hij scheurt zijne kleeders als een uitwendig teeken van diepen rouw, dat bij hem wél een bewijs was van innerlijke verootmoediging. Men denke aan de gevallen, waarin het dit niet was, b. v. aan den hogepriester Kijafas, toen hij uitriep: „wat hebben wij nog getuigen van noode, gij zelf hebt zijne goldastering gehoord!” (Matth. 26: 65.) Dat ook deze uitwendige verootmoediging den Heere niet misbaagt leert ons Achabs geschiedenis, die wél zijn kleed maar niet zijn hart scheurde, en toch wordt tot Elia gezegd: (1 Kon. 21: 29) „Hebt gij gezien, dat Achab zich vernederd heeft?” enz.

Josia zendt dadelijk boden (Hilkia, Ahikam, Achbor, Safan, en 's konings knecht Assja) naar de profetes Hulda; niet om uitlegging van het gelezene te vragen; hij heeft het maar al te goed verstaan; maar omdat hij gevoelt, dat „de grimmigheid des Heeren groot is, dewelke tegen ons onstoken is, omdat onze vaderen niet gehoord hebben naar de woorden des boeks, om te doen naar al wat ons voorgeschreven is.” Hij vermoedt niet alleen, hij gevoelt het, daar moet eene tuchtiging komen na zulk een afval, zoo al niet eene geheele verwerping. Daarover moet de profetes geraadpleegd. En deze, volgens vers 14 de huisvrouw van Salum, den kleinzoon van Harhas, den kleedbewaarder, is dadelijk gereed met een antwoord des Heeren. (Men denke aan hen, die ook op zulk eene wijze den Heer raadpleegden, en gunstige of ongunstige antwoorden ontvingen; Jerobeams huisvrouw bij Ahia, Achab bij Micha enz., aan Saul, die volstrekt geen antwoord kreeg.)

Vers 15—20 bevat dat antwoord, waarin de Heer aan

Josia laat zeggen, „dat Hij kwaad over deze plaats zal brengen, naar al de woorden des boeks.” (Die woorden leest men in Deuteronomium, waar Mozes den zegen en den vloek aan Israël voorhoudt, hoofdst. 27 en 28.) De reden waarom dit kwaad komen zou, ontvouwt de Heer in vers 17, afgoderij. Maar voor Josia in het bijzonder heeft de profetes eene aangenameer boodschap; tot hem zegt de Heer: „Aangaande de woorden, die gij gehoord hebt, omdat uw hart week geworden is, en dat gij voor het aangezicht des Heeren vernederd hebt, en dat gij uwe kleeders gescheurd en voor mijn aangezicht gewend hebt, zoo heb Ik u ook verhoord. Daarom zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al het kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats brengen zal.”

Zoo blijft er ook hier eene ark over voor dezen Noach; zoo wordt ook deze Loth uit Sodom geleid voordat de verwoesting komt; zoo wordt ook deze Henoch ten hemel opgenomen eer de zondvloed aanbreekt. En het „omdat” van dit voorregt boven duizenden ligt in (vers 19) het week worden van het hart. Dat is het eersigenoemde, waarop het vernederen, het kleeders scheuren, het weenen volgt. Dat is de ware verootmoediging. Daar zijn harten, die nooit week worden; daar zijn steenen harten (Ezech. 11: 19), daar zijn ook vleesch en harten. Steen is hard en vleesch is zacht. Het steenen hart kan weggenomen worden en een vleesch hart daarvoor in de plaats gegeven. (Ezech. 36: 26.)

Een nieuw hart. Daar is een weenen, dat nog niet het bewijs is van een vernieuwd gemoed, van een week hart. Daar is eene droefheid der wereld, die den dood werkt, maar ook eene droefheid naar God, die eene onberouwelijke bekeering werkt tot zaligheid. (2 Kor. 7: 10.) Dat Josia's droefheid van den echten stemtel was bewijst het slot zijner geschiedenis, zijn ijver voor den Heer, en het luisterrijke Paascheest, dat hij dadelijk daarop vierde, nadat hij zelf „de woorden des boeks” voor gansch Israël in den tempel had gelezen. Van dat Paascheest staat ons 2 Kron. 35: 18 opgeteekend: „Daar was ook geen Pascha gehouden, van de dagen van Samuel af, en geene koningen van Israël hadden zulk een pascha gehouden, gelijk dat Josia hield.” Na zulk eene verootmoediging, en zulk ijveren voor den Heer is het ook eerst recht feestvieren. Niet alleen om het pad zuiver te maken, maar ook om het zuiver te houden is het eenige rigtsnoer Gods Woord, Ps. 119: 9.

EENE LIEFELIJKE VRUCHT VAN DE LAATST GEHOUDEN JAARVERGADERING.

Het bestuur ontving deze dagen uit Delfshaven het navolgend schrijven:

WelEdele Heer!

„Op een onzer altates vergadering van Onderwijzers van de Zondagschool te Delfshaven, werd door den afgevaardigde naar de Vergadering van de Zondagschool-Vereeniging te Amsterdam, verslag uitgebragt van de daar verrigte werkzaamheden. Na gewezen te hebben op de groote behoefte van de kas der Zondagschool-Vereeniging, werd door hem voorgesteld, een collecte te houden op de Zondagschool, ten voordeele van de Ned. Zond.-Vereeniging. Dit voorstel werd met algemeene stemmen goedgevonden, en de collecte bragt tot ons aller genoegen een som van f 20 op.”

Vele zijn de blijken van goedkeuring van den zegen die op deze zamenkomst in Vliedzorg rusten. Het bestuur is door dit blijk vooral getroffen. Als de zondagschool-onderwijzers dit voorbeeld wilden volgen om jaarlijks maar eenmaal eene collecte te houden voor de Vereeniging, niet alleen zou deze daardoor finantiel zeer gebaat worden, maar het voordeel zou daarvan gewisselijk tot de zondagscholen zelve terugkeeren.

BERIGT.

Met 10. November verschijnt het nieuwe Kerstboekje voor dit jaar, getiteld: Wat de lichtjes van den Kerstboom ons alzoo voorstellen. De leden die f 5 kontribueren ontvangen daarvan terstond een presentexemplaar. Wij hopen groote bestellingen spoedig te ontvangen.

Kalender en Almanak zijn weder ter perse, en zullen zoodra mogelijk verzonden worden.

DE ZONDAGAVONDEN OP NOORDHOF.

HOOFDSTUK II.

EERSTE ZONDAGAVOND. — DE ONDERWIJZER WORDT ONDERWIZEN.

Op den eerste zondagavond van mijn verblijf op Noordhof was een vrij talrijk gezelschap in de zaal aanwezig. Van mijnheer en mevrouw Scott heb ik reeds gesproken en ook melding gemaakt van hunne oudste dochter. Er waren nog twee jongere meisjes, die omtrent twaalf en dertien jaar oud waren, benevens hare gouvernante, en Karel Scott, de oudste zoon mijner vriendin, een jong mensch van negentien of twintig jaren. De andere jongens lagen school. Een ander lid van de familie op Noordhof was een jong heer, die onder voogdij van den heer Scott stond, en door hem in de theorie en in de praktijk der landbouwkunde onderwezen werd. Ook waren er de heer Townley, de predikant, welken ik dien dag had hooren prediken, zoowel in de ver afgelegene kerk als in het schoolgebouw, kapitein Weatherley en zijne dochter, met hunnen vriend den heer Tresham, benevens nog eene bejaarde dame, eene weduwe met hare dochter, die in een net landelijk huisje in de nabuurschap woonden, en die ik tot hiertoe nog niet gezien had, maar later leerde kennen, als mevrouw en jufvrouw Hope. Ik moet hier nog bijvoegen, dat deze allen toch nog niet het geheele gezelschap uitmaakten. Ik was in het begin eerst verwonderd, maar nog meer verheugd, dat het vermeerderd werd door de huisbedienden mijner vriendin, die omtrent een half uur nadat het theegeod met als zijn toebehooren was weggenomen, zeer bedaard de zaal binnenkwamen, met zakbijbeltjes in de hand, en hunne zitplaatsen innamen. Het scheen, alsof in de tegenwoordigheid van den grooten Meester ieder klein verschil van maatschappelijken stand uit het oog verdwenen was.

Ik bemerkte dat de gewone loop der huiselijke zondagavond godsdienst-oefening daarin bestond, om de Heilige Schrift voor de geheele vergadering te lezen, en dat de oudsten uit het gezelschap de gewoonte hadden daarna het een of ander te vertellen, of eenige aanmerkingen te maken over het gelezene, ten einde dit meer duidelijk en begrijpelijk voor de overigen te maken. Daarna werd er een lied gezongen en gebeden, waarna de vergadering uiteenging; de geheele dienst duurde omtrent een uur. „Wij denken dat wij van de aandacht onzer jeugdige toehoorders niet te veel moeten vergen,” zeide mevrouw Scott; „want als er geene belangstelling gevonden wordt, kan men er weinig voordeel meer van hopen.” Het gedeelte des bijbels, dat voor dien zondagavond was aangewezen, was de geschiedenis van Naäman den Syriër, die van melatschheid genezen werd. Ik zal hier met stilzwijgen de opmerkingen en verklaringen voorbijgaan, die door den voorganger gemaakt werden bij het einde van ieder vers, dat bij beurten werd voorgelezen, en wil alleen maar zeggen, dat van den oudste tot den jongste in de kleine vergadering, ieder zijn of haar vers geregeld en zonder de minste verwarring of aarzeling voorlas. Het was inderdaad een genot, om zoo velerlei tevredene stemmen te hooren, die hoewel ieder met een verschillenden klank, elkander opvolgden in zulk eene uitmuntende bezigheid. En het scheen zelfs als ware de dienst veel te spoedig afgevoerd. Toen evenwel liet de heer Townley, zonder eenige poging aan te wenden om meer indruk te maken, ons de volgende korte geschiedenis hooren, die ik zal noemen

DE ONDERWIJZER WORDT ONDERWEZEN.

Eenige maanden geleden was ik getuige van tooneelen en van zaken, die mij duidelijk bewezen hoeveel zelfs de nederigste discipel van Christus voor zijnen grooten Meester doen kan, en dat door de eenvoudigste en natuurlijkste middelen. Eenige weinige woorden op zijn pas gesproken, en door de magt van den Heiligen Geest in het hart van den hoorder binnengedrongen, kunnen zijn en zijn ook dikwijls kostelijke zaadkorrels geweest, die wortel geschoten hebben, en zestig- en honderdvoudig vruchten hebben gedragen. Het kleine joodsche meisje, dat tot hare meesteres zeide: „Och of mijn heer ware voor het aangezicht van den profeet, die te Samaria is,” vermoedde wel niet, welke uitwerking deze eenvoudige woorden zouden hebben, en de nederige dienaar van Christus, die zediglijk en bevend het evangelie der genade aan anderen verkondigt, is niet zelden verwonderd over de uitwerking, die zijne woorden gehad hebben.

Omtrent vijfen-twintig jaar geleden werd een predikant in een groot en zeer bevolkt kerspel, in een afgelegen gedeelte des lands beroepen, waar hij weldra huwde en een rustig en gelukkig huiselijk leven

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

begon. Zijne vrouw was zeer beminnelijk en verstandig, en hij had verscheidene burenen, met wie hij weldra zeer bevriend en vertrouwelijk werd. De heer Howard (zoo was de naam van den predikant) was niet onbekend met het gewigt der taak, die hij op zich genomen had. Het is waarschijnlijk dat, indien men hem de vrije keus van een beroep gelaten had, hij in dat geval aan eene andere betrekking de voorkeur zou gegeven hebben, maar men had er in zijne plaats over beschikt, dat de prediking van het evangelie zijne bestemming zou zijn; en hij had toegegeven, en dus al die leerscholen doorloopen, welke als noodig beschouwd werden, om zich in de godgeleerdheid behoorlijk voor te bereiden. Toen hij met eenen gunstigen uitslag zijne examens had afgelegd en van de hoogeschool was teruggekeerd, dacht hij, en dit was ook het oordeel van anderen, dat hij behoorlijk was toegerust om, toen hij er den leeftijd voor bereikt had, geordend te kunnen worden, en daarna de gewone pligten van een dorpspredikant te kunnen volbrengen. De heer Howard was een man met een voortreffelijk zedelijk karakter. Hij had de hoogeschool met een onbezwalkten naam verlaten, en in alle uitwendige opzichten kon hij beschouwd worden als een voorbeeld van stipte eerlijkheid en lofwaardigen ijver voor het welzijn van hen, die aan zijne geestelijke zorgen waren toevertrouwd geworden.

Helaas! bij dit alles ontbrak toch nog iets, en zonder dit worden alle zorgen en iedere poging onvruchtbaar, en kunnen geen zegen verwerven.

En toch was het zoo; bij onze laatste ontmoeting ontboezemde de heer Howard met diep gevoel de volgende verzen:

Lang scheen ik U te dienen, Heer!
En veel voor U te zijn;
Ik vastte, bad en deed veel meer,
Maar toch, 't was niets als schijn.

Bij uwe vrienden voegde ik mij,
En hoorde naar uw woord;
Maar schoon voor 't oog gestemd als zij,
Had 'k nooit tot hen behoord.

Ik wist toen niets van uw gebod,
Dan 't geen de wet gebiedt;
De liefde van mijn Heer en God,
Helaas! die kende ik niet.

„Ja,” zeide hij, „deze regelen beschrijven volkomen den toestand mijner ziel, gedurende vele lange jaren. Ik had een ijver voor God, maar niet die tot meerdere kennis van Hem leidde; want de regtvaardigheid Gods niet kennende, en mijne eigene gerechtigheid zoekende op te rigten, was ik der regtvaardigheid Gods niet onderworpen.”

De uitslag hiervan was, zoo als men die met regt moet verwachten. Een toestand gelijk aan een geestelijken dood bleef steeds voortduren, niettegenstaande al den arbeid van den heer Howard.

„Gedurende twintig jaren,” zeide hij, met diepe droefheid in het hart, en met tranen die hem langs de wangen stroomden, „gedurende twintig jaren, en dat zijn de beste jaren van mijn herderlijk leven geweest, vernam ik nooit den geringsten goeden uitslag mijner prediking; ik hoorde nooit de angstige vraag van eene arme bedrukte ziel: wat moet ik doen om zalig te worden? Twintig jaren! bedenk dit eens! meer dan duizendmaal gepredikt, en ten minste even zooveel herderlijke bezoeken afgelegd, (waarschijnlijk nog veel meer) en niet eene enkele slapende ziel opgewekt tot het gevoel van schuld en gevaar. En toch, ik twijfel er niet aan, of de heer Howard gaf zich veel moeite bij het opstellen zijner leerredenen, en onderwees, of trachtte ten minste eene gezonde zedeleer te onderwijzen, waarover Plato zich niet had behoeven te schamen. Maar hij predikte Christus niet, den Christus van het Evangelie. En hoe kon hij dit ook, daar hij Christus niet kende als het einde der wet tot regtvaardigheid een ieder die gelooft. Twintig jaren aldus doorgebracht, en na verloop van dien tijd was de heer Howard bijna vijftig jaar oud. Hij was zeer gelukkig geweest met zijne vrouw, die verscheidene jaren jonger was dan hij, en had twee reeds volwassene dochters. Zoo verre als men naar uitwendige omstandigheden kan oordeelen was het lot van den heer Howard zeer benijdenswaardig. En toch was hij niet gelukkig, de gewone loop van zijn werk in het kerspel was hem tot een last geworden; en hoewel hij niet verflauwde in zijne pogingen voor de zedelijke vorderingen zijner gemeente, kwam hij toch tot het treurige besluit, dat hij gedurende twintig jaar niet veel meer gedaan had dan in den wind te prediken. En

38

zels de waarheden der Heilige Schrift schenen als zij over zijne lippen gevloeid waren haar gewigt en oneindige waarde te verliezen. Hij wist, of ten minste hij vermoedde het, en toch kende hij er geen geneesmiddel voor.

Er was een dienstmeisje in het gezin der Howards, die de familie gedurende twee of drie jaren getrouw gediend had. Haar naam was Helena, en toen zij bij hem in dienst trad, was zij omstreeks vijf-entwintig jaar oud. Zij was, zoo vertelde men mij, een zeer stil meisje, gewoonlijk zeer ingetogen, hetgeen ten deele toe te schrijven was aan eene belemmering in hare spraak, die haar het praten zeer moeilijk maakte en voor anderen lastig was; maar ook wel aan een van natuur stiltzweigend en ingetrokken karakter, hetgeen haar steeds deed terugdeinzen van eenige vertrouwelijkheid, zelfs met de everige dienstboden. Zij was evenwel eene voortreffelijke en geschikte dienstbode, vooral dewijl zij ijverig en trouw was, en zij stond bij mevrouw Howard en de beide jonge meisjes zeer hoog aangeschreven. Toen Helena omtrent drie jaren in dienst geweest was, werd zij eensklaps ziek. Eerst veronderstelde men dat zij koude gevat had, en dat eenige dagen rust en eene goede oppassing haar weldra weer zouden herstellen. Zij werd dus door hare meesteres met zeer veel liefde en goedheid opgepast, die er op aandrong dat zij al haar werk zou laten liggen, en in alle opzichten werd er voor de arme Helena dezelfde zorg gedragen als zij voor hare eigene dochters in dezelfde omstandigheden had kunnen doen. Maar in plaats van spoedig te herstellen, werd Helena voortdurend erger. Eerst had zij wat koorts, en nadat deze haar verlaten had, bleef er bij voortdurend eene uitputting bestaan, die het kenmerk was van eene diep ingewortelde ziekte. Het is onnoodig langer bij dit gedeelte der geschiedenis te blijven stilstaan; genoeg, de geneesheer, onder wiens behandeling zij van het begin harer ziekte af geweest was, zeide tot mevrouw Howard, dat de ziekte zeer snel verminderde. „Gij zoudt wijzer doen haar naar huis te zenden, voordat zij nog zieker en zwakker wordt,” zeide hij.

Dit evenwel was om de eene of andere reden onmogelijk, en Helena werd bij voortdurend met hartelijkheid opgepast en verzorgd door hen die zij zoo trouw gediend had, toen zij nog gezond en krachtig was. Eens, toen zij reeds zoozeer achteruitgegaan was, dat zij niet langer dan gedurende een paar uren daags kon opzitten, kwam de heer Howard (zoo als hij dagelijks deed) in hare kamer, om haar de gebeden voor te lezen. Toen hij deze beroepspligt, gelijk hij dit toen beschouwde, volbragt had, ging hij zitten, en begon met veel saarzing en zachtheid met Helena over hare voorbereiding voor de eeuwigheid te spreken. Tot hiertoe had hij dit onderwerp vermeden, met de gedachte dat dit de ziekte zou kunnen ontroeren, en zelfs haren toestand zou verergeren. Ik ben in staat, om in duidelijke woorden een gedeelte van dit gesprek te kunnen overbrengen. De hoofdinhoud kwam hierop neder.

„Gij zijt zeer ziek, Helena,” zeide de heer Howard medelijdend.

Helena's zwakte, gevoegd bij hare moeilijke spraak, maakte het haar zeer bezwaarlijk om veel te spreken; maar zij glimlachte en fluisterde: „Ja, mijnheer.”

„Gij weet misschien reeds dat de dokter zeer weinig hoop geeft, dat gij ooit weder gezond of sterk zult worden.” Dit was de sterkste aanmerking, die de heer Howard zich wilde veroorloven, om haar te zeggen dat hare ziekte hopeloos was.

„Ik ben er zeker van dat ik niet weer beter zal worden,” fluisterde Helena nogmaals.

„Dus gij wist het reeds?” vroeg de heer Howard, zeer verwonderd, dat die bekendheid met haar toestand het zieke meisje niet scheen te bedroeven.

„Ik heb het reeds sedert eenige weken geweten,” zeide Helena.

„En verontrust u dit niet?”

„O, neen, neen!” Dit werd met zeer veel nadruk uitgesproken.

„Ik ben blij dat gij dit kunt zeggen,” zeide de heer Howard, merkbaar verlicht; „maar inderdaad het moet een groote troost voor u zijn, dat gij kunt denken hoe onberispelijk uw leven was, en hoe getrouw gij al de werkzaamheden die op u rustten hebt volbragt, en uwe godsdienstige pligten zeker ook, daar twijfel ik niet aan.”

Helena zag haren meester met zulk een vragenden blik aan, dat hij meende dat zij hem niet goed had begrepen. Hij herhaalde dus die woorden nog eens. Helena's oogen vulden zich met tranen, maar zij wendde geene poging aan om te spreken. De oorzaak dier ontroering niet begrijpende, maar denkende dat zij gezocht moest worden in het een of ander verzuim ten opzichte harer pligten, ging hij bemoedigend voort:

„Het is waar, gij zijt niet volmaakt geweest, Helena; niemand is dit of kan het zijn; maar gij weet, wij hebben onzen gezegenden Je-

zus en zijn werk voor onze behoudenis, om voor al onze tekortkomingen te voldoen. Indien wij alles doen wat wij kunnen, zoo heeft Hij beloofd het overige te zullen doen, en wat is er meer noodig, om ons veilig in den hemel te brengen, als wij sterven?” Een diepe bloos overtoog Helena's wangen, toen zij zich in haren gemakkelijken met kussens voorzienen stoel oprigtte; hare oogen schitterden van geestdrift, en hare tong scheen losgemaakt te zijn.

„O! neen, neen,” riep zij uit, met nog meer nadruk dan zij zoo even die woorden had uitgesproken: „Christus moet alles doen, alles, alles. Hij heeft ook reeds alles gedaan.”

„Ja zeker; de Heer Jezus Christus heeft zonder twijfel in zekeren zin alles gedaan; maar gij weet, Helena, Hij verwacht van ons dat wij zelve zullen doen wat wij kunnen; en ik ben verzekerd dat het een troost voor u moet zijn...”

Helena veroorloofde haren meester niet uit te spreken wat hem op de lippen zweefde, eene herhaling van hetgeen hij reeds vroeger gezegd had. Een bijbel lag voor haar op de tafel, en zij sloeg snel de bladen om.

„Daar, mijnheer! daar,” fluisterde zij, met haren dunnen en bijna doorschijnenden vinger op deze verzen uit den brief aan Titus wijzende: „Hij heeft ons zalig gemaakt, niet uit de werken der regtvaardigheid, die wij gedaan hebben, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes, denwelken Hij over ons rijkelijk heeft uitgedoten door Jezus Christus, onzen Zaligmaker, opdat wij, geregtvaardigd zijnde door zijne genade, erfgenamen zouden worden, naar de hope des eeuwigen levens.” En hier nog eens mijnheer!” zeide de zieke, toen zij in de oogen van haren meester las, dat hij die regelen doorgelezen had, „hier mijnheer,” en hare hand sloeg nogmaals de bladen van den bijbel om, en haar vinger rustte op de woorden van Paulus aan de Romeinen: „Daarom zal uit de werken der wet geen vleesch geregtvaardigd worden voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde. Maar nu is de regtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten: Namelijk de regtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen en over allen, die gelooven; want er is geen onderscheid. Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods.”

De heer Howard dacht dat hij moest toegeven, of liever hij verbeeldde zich dat hij toegaf aan Helena's lichamelijke zwakheid en afdwaling van geest, door met zijne oogen haren vinger te volgen tot op de volgende bladzijde, waar zij op deze regelen wees: „Wij dan, geregtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer Jezus Christus, door welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.” Zonder er veel over na te denken, las de heer Howard deze woorden, die hem, als zijnde een onderwijzer van Gods woord, natuurlijk zeer gemeenzaam bekend waren. En toch schenen zij hem op de eene of andere wijze eene meer plegtige en zeer verschillende beteekenis te hebben, dan die hij er ooit te voren in gezien had. Hij trachtte evenwel dat gevoel van zich af te schudden, en toen Helena, geheel uitgeput door die geringe krachtsinspanning, weer achterover in haar stoel terugzonk, zeide hij zoo vriendelijk mogelijk:

„Ik ben zeer blij, Helena, dat gij met zulk eene blijmoedige onderwerping vooruit kunt zien.”

„Met vreugde, ja met groote vreugde!” fluisterde de zieke, bijna ademloos, „omdat Jezus alles voor mij volbragt heeft,” voegde zij er bij.

„Alles ten minste wat noodig was,” zeide de heer Howard zacht.

„En alles was noodig,” zeide Helena met hare stamelende tong. „O, mijnheer,” voegde zij er bij, na een oogenblik stiltzwingen, waarin zij moed scheen gevat te hebben, en nieuwe krachten te hebben verzameld, om datgene uit te spreken wat haar ongetwijfeld reeds sedert lang zwaar op het hart gelegen had: „O, mijnheer, indien gij maar kondet weten, indien gij maar gelooven kondet, indien gij onzen Heer Jezus Christus maar prediken wildet als alles in allen, niet een helper, mijnheer, maar een Zaligmaker, een volkomen Zaligmaker.” Helena kon niets meer zeggen, zij sloot hare oogen, en alleen de lippen bewogen zich, zonder geluid voort te brengen. Zichzelven verwijtingen doende, dat hij aan de zieke veroorloofd had zich zoozeer te overspannen, ging de heer Howard de kamer uit, om haar iemand ter oppassing te zenden, en keerde toen zelf naar zijne studeerkamer terug.

„Wat beteekende dit alles toch?” zoodanig waren zijne overleggingen. Hier was een arm onwetend meisje, onwetend voorzeker in vergelijking met hem, in velerlei zaken, ja in de meeste zaken, en toch met eenige weinige en zeer eenvoudige maar tevens hoogst ernstige woor-

den had zij hem een inzicht geopend in zijne eigene tekortkomingen, waarvan hij vroeger geen flauw denkbeeld had. Hij kon zich niet ontdoen van de laatste woorden, die Helena gesproken of liever gestameld had: „O, mijnheer, indien gij maar kondet weten, maar kondet gelooven, maar wildet prediken dat de Heer Jezus Christus alles in allen is; niet een helper, maar een Zaligmaker, een volkomen Zaligmaker!”

Doch had hij dit dan niet gedaan? hij wist het niet, hij kon het niet vatten, hij was geheel in de war. Gelukkig was het hart van den heer Howard voorbereid voor de overtuiging, die er weldra wortel in schoot. Hij had zichzelf nooit als een zeer goeden predikant beschouwd, zoodat hij met geene bijzondere ijdelheid te strijden had, ten minste niet met betrekking tot zijne eigene bekwaamheden; hij gevoelde zelf dat zijne preeken zeer weinig beteekend hadden, maar toch had hij er nooit aan getwijfeld of zij waren overeenkomstig de waarheden der Heilige Schrift; thans evenwel begon hij ook hieraan te twijfelen. Hij was boos op de arme Helena, dewijl zij in dier voege gesproken had. Boos! maar neen, hij kon niet boos op haar zijn, zij was haar sterfuur reeds zoo nabij gekomen. Maar toch hij was zeer verwonderd. Inderdaad hij had nooit iets in Helena opgemerkt, dan hetgeen in eene dienstbode goed en prijzenswaardig was, en hij had haar altijd voor eene getrouwe en nederige Christin gehouden, ten minste volgens zijne begrippen van hetgeen een goed Christen moet zijn. Maar hij had nooit gedacht, dat zij eenigen aanleg had tot hetgeen men overdrevene begrippen noemde, en nog veel minder had hij verwacht, dat, terwijl hij zichzelf trachtte tevreden te stellen met den gewonen sleur van een onderrigt, hetwelk hemzelven geen genoegen en nog veel minder hoop verschafte, dat dit arme onwetende, nederige en stille meisje dagelijks door Gods Heiligen Geest werd onderwezen door middel van het geschrevene woord.

De heer Howard ging voort om in eene soort van verbijstering aan al die zaken te denken, zeer bedroefd ook over hetgeen in Helena's kamer had plaats gegrepen, totdat eindelijk een lichtstraal in zijn hart nederdaalde. Hij herinnerde zich, dat er geschreven staat: „Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt, en zij zal hem gegeven worden;” en hij bad, bad om vergiffenis voor zijne vele tekortkomingen, en tevens om goddelijk onderrigt en besturing, indien hij in eenig opzigt gedwaald had, en om het licht des hemels ten opzichte der Heilige Schrift. Mijn verhaal evenwel heeft niet zoozeer betrekking op de worstelingen zijner ziel, dan wel op het eenvoudige middel, waardoor zij veroorzaakt waren, en ik moet u alleen nog maar vertellen, dat het God in zijne onmetelijke genade behaagde, die weinige en stamelende woorden zijner stervende dienstmaagd te zegenen, om haren meester vrij te maken van de banden, die gedurende zoo langen tijd zijne nuttigheid en zijn geluk verhinderd hadden. Iederen dag bragt hij een uur en soms langer in Helena's kamer door, niet langer als haar geestelijke gids en haar vertrooster, maar als een leerling, die van de stamelende en bijna verstijfde lippen de diepste en hoogste lessen van goddelijke waarheid en liefde leerde. En toch niet van hare lippen, ik vergis mij hier, want hare woorden waren zeer weinig in getal. Maar zij was bekend met de Heilige Schrift, en hare hand kon de bladen omslaan en haar vinger de woorden aanwijzen, ofschoon de tong bleef stilzwijgen. Eindelijk evenwel waren hand en vinger zoowel als tong en hart voor altijd stil.

Sedert Helena's dood werd er eene vreedende en wondervolle verandering in den heer Howard-zelf zoowel als in zijne verkondiging van het Evangelie opgemerkt. Zijne preeken waren niet langer redevoeringen zonder geest of leven, die alleen tot het verstand gerigt waren; maar zij werden een ernstig beroep op het hart en op het geweten zijner toehoorders. Er was niet langer eene halve bekentenis van den Christus in, als een gedeeltelijken Zaligmaker, maar eene hartelijke uitdrukking zijner regten als een geheel en volledigen Zaligmaker, als alles in allen, voor een iegelijk die in Hem geloof. De verandering in hemzelven was niet minder opmerkelijk. Gedurende eene lange reeks van jaren had hij getracht Gode te behagen, en zijne eigene zaligheid uit te werken door eene onvolkomene gehoorzaamheid aan zijne heilige wetten, en door een ijveig maar zeer moeilijk opvolgen van de vormen der godsvrucht, het aan Christus overlatende, om slechts datgene aan te vullen, wat nog aan die wettische eeredienst ontbrak. Maar nu, door middel van het schijnbaar zoo zwakke werktuig eener arme stervende dienstmaagd, door den Heiligen Geest overtuigd van de ijdelheid en het nuttelooze van zulke pogingen, en gewillig gemaakt om al die verwachtingen verre van zich af te werpen, vond hij vreugde en vrede in een geloof, waaraan hij te voren een vreemdeling geweest was. De dag waarop hij aldus tot overtuiging kwam, was een gelukkige dag in zijne geschie-

denis; want, terwijl hij zichzelf als een arm verloren zondaar aan de genade van God overgaf door den Heer Jezus Christus, wies zijn vrede aan als eene rivier en zijne gerechtigheid als de golven der zee; en hij was in staat en genoodzaakt om te zeggen: „Hij heeft een nieuw lied in mijnen mond gegeven, eenen lofzang onzen Gode.” Hij had er ook nog kunnen bijvoegen: „Velen zullen het zien en vreezen, en op den Heer vertrouwen.” Want velen zagen het en vreesden. De verandering was ook te groot, dan dat zij onopgemerkt had kunnen voorbijgaan. Vijf jaren zijn nu sedert Helena's dood verlopen, en het dorp, dat eertijds in een doodslap van geestelijke onverschilligheid verzonken was, vertoont thans wondervolle teekenen van een werkzaam geestelijk leven, want de Heilige Geest heeft zichtbaar het werk van den heer Howard gezegend in de bekeering van zondaars en in de opbouw der getrouwen in hun geloof. En het was aan de sponde van Helena, en door hare stamelende tong, dat het Gode behaagde dit nieuwe leven te doen aanvangen.

Hier eindigde de heer Townley zijn verhaal, en liet het aan de kleine vergadering zijner toehoorders over, om den inhoud daarvan op zichzelf toe te passen. Wat mij betreft, zoo moet ik bekennen, dat ik zoowel bedroefd als verheugd was; verheugd dewijl de inhoud van dit korte verhaal op zichzelf zeer belangrijk was, hoe eenvoudig het ook verteld werd; en bedroefd als ik er aan dacht, hoe veel kleine gelegenheden om nuttig te zijn, uit het oog verloren worden door hen die den Verlosser liefhebben, terwijl zij er naar streven, om iets groots te doen voor zijne heilige zaak. Misschien was het een soortgelijk gevoel, dat den heer Scott noopte zijne familie en vrienden te verzoeken, zich met hem te vereenigen in het zingen van twee of drie verzen uit Keble's wel bekend en zoo schoon morgenlied. Dit werd gevolgd door een kort gebed, en aldus eindigde de huiselijke godsdienstoefening van mijnen eersten zondagavond op Noordhof.

HELPT DE EEN DEN ANDER.

Een reiziger die over de Alpen ging, werd op de hoogte van een gebergte door een sneeuwstorm overvallen. Het was vreeselijk koud; het sneeuwde en regende, en de scherpe wind drong hem tot op het gebeente door. Een tijdlang zette de man zijne moeilijke reis voort; maar ten laatste verstijfden zijne ledematen; eene matte slaperigheid overweldigde hem; zijne voeten weigerden hem de dienst, en juist wilde hij zich aan den noodlottigen slaap, die altijd bij strenge koude overvalt, waaruit hij gewisselijk niet weder ontwaakt zou zijn, overgeven, toen hij een anderen reiziger de bergstraat zag langs komen. Deze ongelukkige man scheen zoo mogelijk in een nog schrikkelijker toestand te verkeeren, want hij kon niet meer voort: zijne kracht was uitgeput, en hij scheen den dood nabij. Toen de reiziger die zich te slapen wilde nedervleijen, dezen armen man zag, vermande hij zich en kroop, — want loopen kon hij niet meer — naar zijn stervenden lotgenoot. Hij nam zijne handen in de zijnen, en poogde die te verwarmen, wreef hem de slapen, de voeten en het gansche ligchaam, en sprak gedurende al dezen tijd vriendelijke woorden tot hem, om hem op te beuren. Het duurde niet lang of de man kwam weer geheel bij, de krachten keerden terug en hij gevoelde zich sterk genoeg om verder te gaan. Nog meer; de vriendelijke weldoener was door de krachtinspanning die hij aangewend had om zijn lotgenoot te redden, zelf ook hersteld. Het wrijven zette het bloed in zijn eigen ligchaam weder in beweging: hij werd warm, terwijl hij den andere zocht te verwarmen, zijne slaperigheid ging over, zijne ledematen herkregen hunne vroegere kracht, en de beide reizigers zetteden gemeenschappelijk hunnen weg voort, en achtten zich gelukkig dat zij gered waren. De storm bedaarde ook weder en zij bereikten in veiligheid hunne woning.

Christen, als uwe liefde tot God verkoelt, en uwe ziele het verderf nabij is, zoek dan eene andere ziel tot het leven te helpen, haar goed te doen, haar gelukkig te maken, en gij zult bevinden, dat dit de beste weg is, om uw hart weer op nieuw te verlevendigen. Daardoor dat de Christenen de Heidenen verwarmd hebben, zijn zij-zelve weder warm geworden. Eerst uit de uitwendige zending is de inwendige ontstaan.

T. M. L.